

I. Sarmacki system wartości

W epoce baroku wykształcił się – **sarmatyzm** – ideologia i styl życia szlachty

Tego określenia używali w stosunku do samych siebie polscy szlachcice, zwłaszcza średniozamożni. Wytworzyli ideologię objawiającą się w obyczajowości, sztuce, polityce Rzeczypospolitej. Ta ideologia ma źródło m.in. w poszukiwaniach swych przodków. Polacy uznali się za potomków Sarmatów, czyli ludu, o którym pisali już starożytni historycy, umieszczający go nad Dniestrem. Od XVI wieku przekonanie o pokrewieństwie z Sarmatami stało się dla polskiej szlachty pewnikiem.

Pojęcie „sarmata” oznaczało więc Polaka (stosowano je zamiennie), a z czasem – katolika (i wiernego czciciela Maryi) – wytworzy się wówczas charakterystyczna religijność, nastawiona na obrzędowość. Innym komponentem ideologii sarmackiej było przywiązanie do tradycji republikańskiej wywodzącej się z Rzymu, co objawiało się nie tylko używaniem łaciny, lecz także w odwoływaniu się do wzorca osobowego w postaci rycerza broniącego ojczyzny, a w czasie pokoju gospodarującego na wsi. Ten model życia miał służyć odróżnianiu się szlachty od chłopów i mieszczan oraz od magnaterii - oskarżanej o uleganie obcym wpływom. Sarmaci zamieszkiwali głównie prowincję: ośrodkami ich kultury były dworki, uważane za ostoję prawdziwej polskości, która (tak sądzili zanikała w wielkich miastach.

Szlachta wytworzyła specyficzny styl życia, na który składały się:

- przekonanie, że wszyscy Sarmaci są sobie równi („szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie”),
- przekonanie, że *liberum veto* służy wywieraniu wpływu na losy kraju, – kult wolności (przeradzający się zresztą w anarchię), – bliskie megalomanii poczucie wyższości nad innymi narodami,
- tradycjonalizm obyczajowy, – pogarda dla pracy fizycznej (jedyna dopuszczalna „praca” to walka na polu bitwy).

Zdecydowaną większość tych cech dostrzec można u sarmaty – Jana Chryzostoma Paska autora *Pamiętników*.

Zadanie

- w oparciu o podręcznik wyjaśnij pojęcie: pamiętnik, gawęda, styl makaroniczny
- przeczytaj fragmenty Pamiętników – Jana Chryzostoma Paska (227 – 233) i zrób notatkę
- w celu zgłębienia wiadomości na temat sarmatyzmu skorzystaj z materiałów i ćwiczeń dostępnych pod adresem:

<https://epodreczniki.pl/a/polski-mit-sarmaty-pamietniki-jana-chryzostoma-paska/DuKly1Lnf>

II Powtórzenie wiadomości z baroku

Zadania:

- Proszę powtórzyć wiadomości z epoki baroku
- Przeczytaj tekst Kонтрреформacja w Polsce – odpowiedź na pytania pod tekstem
- przeanalizuj sposób tworzenia własnego tekstu (str. 253 – 255)

Notatki z lekcji proszę przesłać na adres anna_zubrzycka@wp.pl w terminie do 24.06.2020